

In elk nummer van dit jubileumjaar publiceren we een interview met iemand uit een steeds wisselende doelgroep binnen het vakgebied. Centraal staat de vraag hoe die persoon op de hoogte blijft van de vakkennis, nodig voor haar of zijn werk. Dit keer met de familie van Marwijk Kooy, eigenaar van landgoed Vollenhoven.

Jubileum-interview met de familie van Marwijk Kooy “... Ik dacht dat hier alleen een baron of barones woonde ...”

Zo klonk een verzuchting uit de mond van een schoolmeisje uit De Bilt, die tijdens de excursie van het project van Luchtkasteel tot Dassenburcht, kennis had gemaakt met het landgoed Vollenhoven en haar bewoners: de familie van Marwijk Kooy. Dat zij blijktbaar onder de indruk was wekt geen verwondering, want dit prachtige landgoed toont zich in de eerste dagen van de herfst op zijn best. Ook wij zijn voor even gevangen in die sfeer: nostalgie, romantiek en rust. We worden door enkele familieleden ontvangen in de voorkamer van het huis, een kop thee en een koekje. Het gesprek gaat over het beheer van het landgoed in ruime zin.

Historie

Het landgoed Vollenhoven ligt ten oosten van De Bilt, op de overgang van de zandgronden van de Utrechtse Heuvelrug naar de klei van de Kromme Rijn. Het landgoed bestaat uit graslanden en natuurterreinen, oude en jongere bossen [ca. 40 hectare], een kwekerij, een moestuin, kassen, een orangerie, een Engelse tuin en waterpartijen, enkele

woonboerderijen en het huis zelf. De totale oppervlakte bedraagt 130 hectare. De familie heeft het goed in eigendom sinds 1922, toen de vader van de huidige eigenaar, Marinus van Marwijk Kooy, het landgoed kocht. Daarvoor was het goed sinds het begin van de 19^e eeuw eigendom van – onder andere – enkele baronnen. Het huidige landhuis is tussen 1800 en 1810 gebouwd in opdracht van Baron Pieter de Smeth.

We zitten aan tafel met de eigenaar, zijn vrouw Liline van Marwijk Kooy – van Geen en dochter Liline Haitsma Mulier. Van Marwijk Kooy zelf is nog even opgehouden: er was overleg over de verbouwing van een van de boerderijen op het landgoed. De fami-

lie bestaat verder uit nog drie dochters en een zoon, en hun gezinnen. Een van de dochters woont in Australië, maar verder woont de hele familie op het landgoed.

Landgoed en maatschappij

De familie heeft intensief meegeedaan aan het project van Luchtkasteel tot Dassenburcht.

“Het leukste waren speurtochten met de basisschoolklassen uit de buurt” zegt Liline Haitsma Mulier. “De lessen waren goed voorbereid door de landelijke organisatie, en vooral het enthousiasme van de kinderen voor het hele buitengebeuren was erg leuk. We hebben ze veel kunnen laten zien, ook dat wij gewone mensen zijn. Je merkte overigens wel dat

Van Luchtkasteel tot Dassenburcht is een project gericht op basisscholen. Leerlingen van de groepen 5 tot en met 8 maken kennis met de natuur en cultuur op landgoederen. Zij ontdekken hoe een landgoed in elkaar zit, verdiepen zich in het verleden en denken na over de toekomst van het landgoed. Ze gaan zowel op school aan de slag als ook buiten op het landgoed. Het is een project van: KNHM (Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij); SME (MilieuAdviseurs); FPG (Federatie Particulier Grondbezit); Te-leac-NOT en Veldwerk Nederland (SVN).

Het grote huis op de folder

kinderen die in een flat wonen [zoals in Zeist] in het algemeen nauwelijks iets over de natuur weten."

"Maar soms ook weten kinderen veel", vertelt Marinus van Marwijk Kooy. "Ik liet een groep kinderen de ijskelder zien, en vertelde waar dat vroeger voor diende. Toen vertelde ik dat er nu vleermuizen in woonden, en ik noemde zelfs een paar soorten: grootoorvleermuis en een water-vleermuis. Waarop een klein mannetje naar voren stapte en vroeg: '..eh, zitten er ook baardvleermuizen?', en nog zo'n paar van die soorten. Tja, dat wist ik ook niet precies. Al met al erg leuk en we hopen dat we volgend jaar ook weer mee mogen doen".

Het grootste deel van het landgoed is opengesteld voor wandelaars. Voorheen gaf de familie hiervoor ad. f 2,50 wandelkaarten uit. De huidige subsidieregeling staat het verkopen van wandelkaarten echter niet meer toe. De familie wil de wandelaars echter gaarne behouden. Per jaar geven zij daarom, nu geheel gratis, ongeveer 150 kaarten uit. De kaarten worden door mevrouw van Marwijk Kooy zelf, op haar computer, vervaardigd. "De kaarten kunnen hier, op het huis, worden afgehaald. Ik geef er dan een soort *pep-talk* bij, waarin ik de mensen wijs op de verantwoordelijkheid die zij hebben als ze hier wandelen. Het vergroot de betrokkenheid, en we hebben er zo onbezoldigde toezichthouders bij", aldus Marinus van Marwijk Kooy. "Gelukkig is de overlast de laatste jaren merkbaar verminderd. De camping, die aan ons terrein grenst, krijgt een ander slag gasten. De jonge "Amsterdamers" gaan nu geloof ik met het vliegtuig naar warmere stre-

Landgoed Vollenhoven

Tuindagen

**op zaterdag 21, zondag 22
en maandag 23 juni 2003**

Zet de Bloemetjes Buiten

www.landgoedvollenhoven.nl

ken en er komen stacaravanbewoners voor in de plaats."

Open dagen

Een andere weg om de maatschappelijke betrokkenheid tot uitdrukking te brengen is de

Stichting Vrienden Landgoed Vollenhoven. Daarmee heeft deze particuliere eigenaar meer (financiële) mogelijkheden om het landgoed in stand te houden en daadwerkelijk publiekgericht te werken. De Stichting is 10 jaar

Meneer en mevrouw van Marwijk Kooy en dochter Liline Haitsma Mulier in het tuinhuisje

geleden opgericht, stelt zich tot doel het landgoed financieel bij te staan en heeft ongeveer tachtig donateurs. Het bestuur bestaat uit vijf personen; drie familieleden en twee deskundigen "van buiten". Daardoor is er voldoende externe legitimatie met betrekking de aanvraag en de besteding van financiële middelen om het doel te bereiken: het op lange termijn instandhouden van het goed.

De Stichting is mede betrokken bij de organisatie van de jaarlijkse open dagen. In totaal komen er wel 9.000 bezoekers op af; verspreid over drie dagen. Er zijn dan zo'n 40 stands, maar het gaat de familie vooral om de bezoekers de sfeer te laten proeven. "Er kan worden gepicknickt, men kan door onze grote tuin wandelen en de kassen bekijken, enzovoort", vertelt mevrouw Marwijk Kooy. Daarnaast worden ook rondleidingen gegeven aan liefhebbers [zoals tuinclubs] maar ook voor bedrijfsuitjes kan men terecht. Naast de Stichting houdt dochter Liline zich intensief met de organisatie rond deze dagen bezig. "We hopen door al deze activiteiten dat de schotten wat

wegvallen, en dat we sociaal en maatschappelijk wat voor onze omgeving kunnen betekenen."

Organisatie

Dat brengt ons op de taakverdeling binnen de familie. Het is opvallend hoe elk familielid een onderdeel van de totale "bedrijfs-werkzaamheden" voor zijn of haar rekening neemt. De juridische kant, de financiële, het onderhoud van tuinen en kassen, het ontwikkelen van natuurwaarden, nieuwe landgoederen, de web-site en andere PR-zaken et cetera. Vader van Marwijk Kooy blijft de spin in het web. "Ik lees vrijwel alles dat bij ons binnenkomt. Verschillende vakbladen [waaronder het NBT], brochures, subsidie-regelingen. Verder bezoek ik lezingen, of ga naar bijeenkomsten van organisaties als de Federatie Particulier Grondbezit. Inmiddels ben ik een echte "subsidioloog" geworden. Van alles wat ik van belang vind maak ik een memo, hetwelk ik onder de familieleden distribueer. Eén keer in de twee maanden hebben we familieberaad. Zo houden we elkaar op de hoogte van wat we willen en wat we

doen. Dat werkt goed. Uiteindelijk gaat het ook om de overdracht van het landgoed op de kinderen. "

De feeling voor het landgoed is de kinderen met de paplepel dus ingegoten. "Maar nooit tegen onze zin", vertelt dochter Liline. Dat vier van de vijf kinderen op het landgoed wonen, komt mede door de gunstige ligging: wonen kan gemakkelijk worden gecombineerd met [in de buurt] werken. "Dit is voor veel landgoederen in het oosten heel wat moeilijker", aldus moeder van Marwijk Kooy.

Beheer

Een groot deel van de werkzaamheden wordt dus door de familie zelf gedaan. Wel is er een tuinman in volle dienst. De tuinen hebben vooral de aandacht van mevrouw van Marwijk Kooy. "Het is een grote Engelse tuin, een ontwerp van Copijn, met veel brede borders, gazons en ornamenten. Het park is een ontwerp van Van Lunteren, een tijdgenoot van Zocher. Alle wandelpaden liggen nog als in zijn ontwerp van twee eeuwen geleden." De tuin ligt er prachtig bij: strakke, groene gazons, scherp afgestoken borderranden, monumentale bomen en fraaie bosranden en waterpartijen.

Het bosbeheer is maar een beperkt onderdeel van het gehele beheerpakket. In het parkgedeelte staan oude eiken en beuken, waarvan enkele meer dan 200 jaar oud zijn. Ook is er een lichte jongere beuk, overigens nog met een respectabele leeftijd van meer dan 100 jaar. Een deel van het bos aan de overzijde van de Utrechtseweg is na de kap in de Tweede Wereldoorlog ingeplant als monocultuur met lariks, Corsi-

---

caanse den en Douglas. Het beheer richt zich nu op het omvormen naar meer gemengde opstanden door dunnen en lichten.

Een substantieel deel van de huidige graslanden zal worden afgeplagd. "Hierdoor hopen we bloemrijke graslanden te ontwikkelen. De graslanden hebben nu geen productieve functie meer. De boerderijen worden nu alleen nog maar bewoond", aldus de heer van Marwijk Kooy. "Maar er blijft wel vee lopen. Dat hoort natuurlijk op een landgoed", vult zijn vrouw aan.

Toekomst

Het doel van de familie is het particuliere landgoed in stand te houden. Jaarlijks is er echter nog altijd een groot financieel tekort. Hiervoor is een planmatige oplossing aangedragen. Er is door een extern bureau een aantal jaar geleden een ontwikkelingsvisie opgesteld, waarin een duidelijk financiële taakstelling is opgenomen. Belangrijkste nieuwe inkomstenbronnen zijn een zakelijke exploitatie van de gebouwen, en de ontwikkeling van nieuwe landelijke woningen in een deel van het landgoed. "Hierin is de

medewerking van de verschillende Haagse ministeries zeer groot", vertelt van Marwijk Kooy. "Dat mag u wel dik in dit artikel zetten". Naast dit compliment geeft hij een pluim aan de Rijksdienst voor de Monumentenzorg, die ook financieel veel ondersteunt. Deze maatregelen bij elkaar geven de familie vertrouwen voor de toekomst. En zo ziet het er dus zonnig uit, niet alleen buiten, maar ook figuurlijk. "Wij genieten hier, ook met onze familie", besluit mevrouw van Marwijk Kooy.